

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Жильцов О.Б.

« _____ » 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психолого-педагогічні студії: Педагогіка»

для студентів

спеціальностей 035 Філологія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітніх програм 035.06.01 Мова і література (китайська)

035.06.02 Мова і література (японська)

2020-2021

Розробники:

Козир М.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонтєва І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Козир М.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Михалюк А.М., кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 31.08.2020 № 1

Завідувач кафедри *Л.Л. Хоружа* Л.Л. Хоружа

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійних програм 035.06.01 Мова і література (китайська)

Гарант освітньо-професійної програми _____ (Щербаков Я.І.)
(підпис)

035.06.02 Мова і література (японська)

Гарант освітньо-професійної програми _____ (Семеніст І.В.)
(підпис)

Робочу програму перевірено

«   » _____ 20   р.

Заступник директора *М.А. Машовець* М.А. Машовець
(підпис)

Пролонговано

на 20   /20   (ПІБ   ), «   » _____ 20   р., протокол № _____
(підпис)

на 20   /20   (ПІБ   ), «   » _____ 20   р., протокол № _____
(підпис)

на 20   /20   (ПІБ   ), «   » _____ 20   р., протокол № _____
(підпис)

на 20   /20   (ПІБ   ), «   » _____ 20   р., протокол № _____

Розробники:

Козир М.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонтьєва І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Козир М.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Михалюк А.М., кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 06.02.2019 № 7

Завідувач кафедри Хоружа А.Л.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійних програм 035.06.01 Мова і література (китайська)

Гарант освітньо-професійної програми Щербаков Я.І.
(підпис)

035.06.02 Мова і література (японська)

Гарант освітньо-професійної програми Семеніст І.В.
(підпис)

Робочу програму перевірено

«   »   20   р.

Заступник директора М.А. Машовець
(підпис)

Пролонговано

на 20   /20   (ПІБ), «   »   20   р., протокол №
(підпис)

на 20   /20   (ПІБ), «   »   20   р., протокол №
(підпис)

на 20   /20   (ПІБ), «   »   20   р., протокол №
(підпис)

на 20   /20   (ПІБ), «   »   20   р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	день	вечір
<i>«Психолого-педагогічні студії»</i>		
Вид дисципліни	пов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	7/210	-
Курс	II	-
Семестр	3/4	-
Кількість змістових модулів розподілом:	2 3М I: 90/3 3М II: 120/4	
<i>Змістовий модуль II «Педагогіка»</i>		
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	15 (іспит інтегрований)	-
Самостійна робота	41	-
Форма семестрового контролю	іспит інтегрований (4 семестр)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя іноземної мови в закладах освіти України; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити творчий розвиток особистості студента.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя іноземної мови в закладі освіти керівника, наставника
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності
- моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій.

3. Результати навчання за дисципліною

- планувати та організувати освітній процес з опорою на методологічні засади педагогіки, зокрема: знання основних педагогічних закономірностей та принципів, форм організації навчання та виховання у ЗЗСО та Новій українській школі;
- планувати власну педагогічну діяльність, доцільно визначати її зміст, завдання та зміст, реалізовувати основні функції професійної діяльності вчителя іноземної мови;
- застосовувати на практиці оптимальні та ефективні методи, засоби та форми навчання й виховання;
- ефективно діяти в соціумі з урахуванням світоглядних ориєнтацій, цінностей суспільства, провадити професійну діяльність відповідно до вимог державного стандарту навчальною діяльністю та спілкуванням учнів, їхнім розвитком;
- аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, визначати учнів і учнівську групу, виявляти причини відставань в навчанні, недоліків у поведінці та усувати їх;
- займатися самоосвітою, самовдосконаленням, олановувати нові педагогічні технології навчання та виховання, засоби їх реалізації, підвищувати свою професійну культуру та стиль професійно-педагогічної діяльності.

Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для **денної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				
		Лекції	Семінари	Практичні	Лаб/семинари	Індивідуальні
Змістовий модуль I. Основи педагогічних знань						
Педагогіка як наука. Основні категорії педагогічної науки. Освітні дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень. Розвиток особистості як педагогічна проблема.	7	2	2			3
Проблема ціле покладання у педагогіці. Цілісний педагогічний процес – основний фактор всебічного розвитку особистості.	7	2	2			3
Особистість педагога та її вплив на формування особистості учня. Вікові та індивідуальні особливості розвитку і формування школярів та їх врахування педагогами.	8	2	2			4
<i>Модульний контроль 1</i>	2					
<i>Разом</i>	24	6	6			10
Змістовий модуль II. Основи теорії виховання та навчання						
Сутність, закономірності, принципи процесу виховання. Зміст та напрями виховання особистості школярів.	9	2	2			5
Загальні методи, засоби і форми процесу виховання. Оптиміальний вибір методів і засобів виховання у практиці роботи школи.	13	4	4			5
Функції, напрями і форми роботи класного керівника. Сутність та принципи превентивної педагогічної діяльності, попередження шкільного булінгу.	9	2	2			5
Навчальний процес як складова цілісного педагогічного процесу. Види і сучасні концепції навчання. Стандарти освіти.	13	4	4			5
Закономірності, принципи і правила навчання. Методи і засоби навчання в школі. Форми організації навчального процесу в школі. Активні форми організації навчання.	13	4	4			5
Діагностика й оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Перевірка й оцінка знань учнів. Компетентність як показник якості освіти.	13	4	4			5
<i>Модульний контроль 2,3</i>	4					
<i>Разом</i>	74	20	20			30
Змістовий модуль III. Управління освітою в Україні						
Модернізація освітнього законодавства. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.	5	2	2			1
<i>Модульний контроль 4</i>	2					
<i>Разом</i>	7	2	2			1
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	15					
<i>Усього</i>	120	28	28			41

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.1. Педагогіка як наука. Основні категорії педагогічної науки. Освітні дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень. Розвиток особистості як педагогічна проблема.

Визначення сутності педагогіки в системі гуманітарних наук. Об'єктивні соціально-економічні передумови виникнення й розвитку педагогічної теорії. Об'єкт, предмет педагогіки. Функції педагогіки: фундаментальна та прикладна, рівні їхньої реалізації.

Основні категорії педагогічної науки: виховання, освіта та навчання.

Освітні дослідження, їх значення для розвитку освіти. Методологія педагогічної науки, її рівні. Класифікація методів педагогічних досліджень.

Розвиток особистості як педагогічна проблема. Поняття про особистість, її розвиток та формування. Індивідуальність. Безпідставність ідеалістичних теорій розвитку особистості. Процес розвитку особистості, його рушійні сили та закономірності. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку особистості. Соціальна адаптація й соціалізація особистості.

Тема 1.2. Проблема цілепокладання у педагогіці. Цілісний педагогічний процес – основний фактор всебічного розвитку особистості.

Поняття мети виховання, її соціальна зумовленість. Характеристика цілей виховання: генеральної, практичної й оперативної. Значення цілей виховання для розробки педагогічної теорії і практики. Завдання виховання. Діалектика ідеї гармонійного та всебічного розвитку особистості в історико-педагогічній літературі. Трактатування мети виховання в найважливіших директивних документах: законі України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», «Концепції розвитку освіти України в XXI ст.». Педагогічні цілі й загальноосвітні стандарти. Мета виховання в закордонній педагогіці.

Педагогічний процес як система. Цілісність педагогічного процесу. Закономірності педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу.

Функції педагога та їх сутність. Громадські, громадянські, сімейні функції педагога. Вимоги до учителя. Основні групи педагогічних здібностей. Професійні якості, необхідні педагогові. Особистісні якості педагога – невід'ємна частина професійної діяльності педагога. Ідеальний педагог. Поняття «майстерність учителя». Атестація та сертифікація вчителів.

Тема 1.3. Особистість педагога та її вплив на формування особистості учня. Вікові та індивідуальні особливості розвитку і формування школярів та їх урахування педагогами.

Проблема професійної придатності вчителя. Суспільна місія педагога. Готовність учителя до виконання професійної діяльності. Особистий приклад педагога. Авторитет педагога. Педагогічний такт. Педагогічна комунікація. Вікові етапи в розвитку особистості, характеристика індивідуальних особливостей учнів; діагностика рівнів розвитку особистості. Характеристика індивідуальних і вікових особливостей підлітків-школярів та старших школярів. Проблеми акселерації та соціальної зрілості особистості, їх врахування в процесі виховання.

Тема 2.1. Сутність, закономірності, принципи процесу виховання. Зміст та напрями виховання особистості школярів

Теорія виховання як розділ педагогіки. Поняття «зміст виховання». Рушійні сили процесу виховання. Основні характеристики виховного процесу.

Педагогічні закономірності виховання, що відображають наукову картину

виховного процесу: формування активності дитини; дотримання пропорційного співвідношення зусиль вихованця і педагога в спільній діяльності; внутрішнє ставлення дитини до об'єктів діяльності; створення ситуації успіху; прихований «характер» виховних впливів; реалізація актуальних потреб учнів як зміст виховної діяльності; цілісність виховних впливів на особистість у процесі виховання.

Принципи виховання. Співвідношення закономірностей і принципів виховання. Специфіка принципів виховання. Характеристика основних принципів виховання; суспільна спрямованість виховання; зв'язок виховання з життям, виховання в праці, орієнтація на потреби вихованців; виховання в колективі, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою й самостійністю учнів, сприйняття дитини як цінності, опора на позитивне, гуманізація виховання, особистісний підхід, єдність виховних впливів і ін. Єдність і взаємозв'язок принципів виховання в педагогічному процесі.

Поняття «зміст виховання». Основні напрями в реформуванні змісту національного виховання. Системний підхід у структуруванні змісту національного виховання. Моральне виховання – найважливіше завдання школи й основа змісту виховання. Напрями виховання особистості учнів: формування наукового світогляду, основ моральної культури, розумової культури, естетичної, екологічної, фізичної та трудової культури учнів.

Тема 2.2. Загальні методи, засоби і форми процесу виховання. Оптимальний вибір методів і засобів виховання у практиці роботи школи.

Основні форми виховання в сучасній школі. Сутність поняття «форма виховання». Загальна характеристика форм виховної роботи. Поняття про методи і прийоми виховання. Вибір методів виховання, залежність методів від мети, змісту, умов виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку колективу. Система загальних методів виховання, їх класифікація. Різні підходи до класифікації методів виховання.

Методи формування свідомості особистості: бесіда, лекція, диспут, метод прикладу. Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Методи вправ, привчання. Педагогічна вимога, її види. Суспільна думка як форма колективної вимоги. Метод доручень. Створення виховних ситуацій.

Методи стимулювання поведінки і діяльності. Методи схвалення (заохочення) і осуду (покарання). Змагання – метод спрямування природної потреби школярів у суперництві та пріоритетності, засвоєнні досвіду суспільної поведінки. Основні вимоги до його використання. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.

Поняття про засоби виховання. Різноманіття засобів виховання. Характеристика засобів виховання. Оптимальний вибір методів та засобів виховання, їх залежність від мети, змісту, умов виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку колективу. Умови ефективного використання різних методів та засобів виховання.

Тема 2.3. Функції, напрями і форми роботи класного керівника. Сутність та принципи превентивної педагогічної діяльності, попередження шкільного булінгу.

Професійно – педагогічні вимоги до особистості класного керівника. Його функції і обов'язки. Організаційно – педагогічна робота класного керівника. Планування й облік роботи класного керівника. Прогностична функція планування роботи класного керівника з учнівським колективом.

Напрями та форми роботи класного керівника. Взаємодія класного керівника з учнями, характер відносин у системі «класний керівник – клас – учень», «класний керівник – актив класу». Виявлення ефективності виховання.

Конвенція «Про права дитини» як законодавча і моральна основа взаємин дорослих та дітей.

Сутність і специфічні особливості превентивних дій педагога в освітньому процесі. Поняття «булінг», його зміст. Ознаки шкільного булінгу, його основні форми. Превентивні заходи з попередження шкільного булінгу.

Тема 2.4. Навчальний процес як складова цілісного педагогічного процесу. Види і сучасні концепції навчання. Стандарти освіти.

Дидактика як теорія навчання й освіти. Становлення гуманістичної й особистісно-орієнтованої парадигми навчання й освіти в педагогічній науці. Визначення сутності навчання та його особистісно-орієнтованого змісту. Основні характеристики особистісно-орієнтованого навчання. Процес навчання як цілісна система, його двосторонній характер, гносеологічна і психологічна основи навчання, структурні елементи навчання: мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації навчання, його результати. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі; навчання – як система пізнавальних дій учнів, спрямованих на вирішення завдань навчання; структура процесу засвоєння навчальної інформації; різні підходи до його організації.

Характеристика пояснювально-ілюстративного навчання, його переваги та недоліки. Сутність проблемного навчання, організація діяльності учнів у проблемній ситуації та шляхи її вирішення. Особливості взаємодії вчителя й учнів у системі програмованого навчання та навчання з використанням комп'ютера. Специфічні особливості, виховні та розвиваючі можливості діалогічного й ігрового навчання. Характеристика індивідуального та диференційованого навчання. Кредитно-модульна система організації сучасного навчання. Сучасні освітні технології: визначення поняття «технології», його відмінність від «методики навчання». Характеристика різних видів технологій навчання: проектна технологія навчання; технологія групової навчальної діяльності школярів; інтерактивні технології навчання; ігрові технології навчання; технологія навчання як дослідження.

Поняття «державного стандарту загальної середньої освіти». Державні вимоги до рівня засвоєння змісту середньої освіти за ступенями навчання. Документи, що розробляються на основі Державних стандартів: Базовий навчальний план, Типові освітні програми, Типові навчальні плани, Освітня програма, Робочий навчальний план.

Тема 2.5. Закономірності, принципи і правила навчання. Методи і засоби навчання в школі. Форми організації навчального процесу в школі. Активні форми організації навчання.

Закони та закономірності процесу навчання: принципи педагогічної діяльності як прояв дії об'єктивних законів і закономірностей дидактичного процесу; характеристика принципів навчання, шляхи їхньої реалізації в навчальному процесі, вимоги до них. Принципи й правила навчання, їх взаємодія в педагогічному процесі. Принцип гуманізації навчального процесу в сучасній школі. Принципи і правила навчання як умови самосвідомості й самопізнання учнями сучасного світу, орієнтації в ньому й реалізації власного «Я».

Поняття: метод і прийом навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності школярів. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю й самоконтролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності. Шляхи посилення освітніх, виховних, розвиваючих функцій методів навчання. Вибір методів навчання. Методичний арсенал учителя. Методики учителя як узагальнена характеристика його індивідуального стилю викладання.

Засоби навчання. Класифікація й характеристика засобів навчання. Комп'ютер як засіб навчання. Поняття та функції дидактичних засобів. Класифікація дидактичних

засобів. Візуальні засоби навчання. Аудіальні засоби навчання. Аудіовізуальні засоби навчання. Дидактичні засоби в боротьбі із невдачами в навчальній роботі. Вимоги до сучасного шкільного підручника. Методика використання дидактичних засобів на уроках.

Поняття про форми організації навчання: індивідуальні, фронтальні, групові, колективні форми організації навчання. Поняття «система навчання». Характеристика класно-урочної й кредитно-модульної систем навчання. Системи індивідуального, індивідуалізованого, взаємного, масового навчання і їхній розвиток у дидактиці. Можливість реалізації систем навчання в сучасній школі. Тенденція розвитку й удосконалення форм навчання. Поняття «активні форми організації навчального процесу». Різновиди активних форм організації навчального процесу: ділова гра, комунікативний тренінг, диспут, бесіда за «круглим столом», олімпіада, конкурс, виставка учнівської технічної та художньої творчості. Різниця між активними та традиційними формами навчання. Контроль результатів навчання з використанням активних форм навчання.

Тема 2.6. Діагностика й оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Перевірка й оцінка знань учнів. Компетентність як показник якості освіти.

Сутність поняття «діагностика». Контроль, перевірка, оцінювання як складові дидактичного діагностування. Мета, завдання дидактичного діагностування. Контроль успішності учнів. Принципи діагностування та контролювання успішності учнів. Складові контролю. Функції, види контролю й оцінки навчальних досягнень. Методи контролю. Рейтингова система контролю й оцінки знань; модульний контроль і критерії оцінки знань учнів. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів: тестові завдання та освітні портфоліо.

Сутність «перевірки» знань учнів. Мета та завдання перевірки знань учнів. Оцінювання, як процес і оцінка, як результат перевірки якості знань учнів. Оцінювання в школі. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Рівні навчальних досягнень учнів та їх характеристика. Тематичне та підсумкове оцінювання, як обов'язкові види оцінювання. Різні види тематичної атестації. Семестрова атестація. Уміння вчитися як ключова компетентність. Сутність і структура уміння вчитися. Формування структурних компонентів уміння вчитися.

Тема 3.1. Модернізація освітнього законодавства. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.

Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України та її структура. Питання управління освітою в Законі України «Про освіту». Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». Світові процеси модернізації освіти. Вибір концепції модернізації освітнього законодавства. Зміст державно-громадського управління освітою. Розробка базової моделі державно-громадського управління загальною середньою освітою на регіональному рівні. Визначення механізмів управління системою освіти на державно-громадських засадах і розробка технології його здійснення.

Поняття про управління. Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Основні функції управління. Система освіти в Україні та її складові. Органи управління освітою і школою: державні і громадські. Демократизація управління системою освіти. Педагогічна рада в школі та рада школи, їх функції, зміст і форми діяльності.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за оцінювання	З.М. I.		З.М. II.		З.М. III.	
		Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів	Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів	Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів
Вивчення лекцій	1	3	3	10	10	1	1
Вивчення семінарських занять	1	3	3	10	10	1	1
Вивчення практичних занять	1	-	-	4	4	-	-
Робота на семінарському занятті	10	3	30	10	100	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	-	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	-	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-
	Разом	-	71	-	184	-	47
Максимальна кількість балів	302 (*242)						
Розрахунок коефіцієнта:	5,03 (*4,03)						

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I.

1. Підготуйте есе/ кейс на одну із запропонованих тем:

- Освіта як суспільне явище.
- Нові галузі педагогічної науки.
- Нормативні вимоги до педагогічної діяльності.
- Професійна культура сучасного вчителя.
- Дослідницька діяльність сучасного вчителя.
- Технологічна культура сучасного вчителя.
- Методологічна культура сучасного вчителя.

2. Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть звіт про її педагогіку: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К.: "Знання-Гірк", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):

- Коменський, Я. А. Велика дидактика / Я. А. Коменський. - С. 189-196
- Каптерев, П. Ф. Педагогический процесс / П. Ф. Каптерев. - С. 129-135
- Підласий, І. П. Правила реалізації принципів навчання / І. П. Підласий. - С. 253-264
- Водовозов, В. І. Бесіди і наочне навчання / В. І. Водовозов. - С. 291-297

Змістовий модуль II.

1. Підготуйте есе /кейс на одну із запропонованих тем:

- Філософські основи особистісно зорієнтованого виховання.
- Педагогічний процес і соціальне середовище.
- Дидактичні можливості сучасних комп'ютерів.
- Можливості ігор у розвитку учнів.
- Соціальна сутність виховання.
- Предмет виховання.
- Гуманістичні принципи сучасного виховання.
- Суб'єктивність дитини як мета сучасного виховання.
- Інноваційні моделі виховання.

- Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей.
  - Сучасне розуміння патріотизму і проблеми його формування як якості особистості.
  - Особистість як суб'єкт соціального виховання.
  - Гра як феномен педагогічної діяльності.
  - Педагогічні основи учнівського самоврядування.
  - Дослідно-експериментальна робота як необхідна умова розвитку шкільного колективу.
  - Проблеми розвитку шкільного колективу.
  - Формування моральної культури особистості школяра.
  - Особистісно орієнтована освіта і виховання в сучасній школі.
2. *Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть summary (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):*
- Макаренко, А. С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду / А. С. Макаренко. - С .45-50
  - Сухомлинський, В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський. - С .50-54
  - Сухомлинський, В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський. - С .54-58
  - Сухомлинський, В. О. Сто порад учителю / В. О. Сухомлинський. - С .58-63
  - Сухомлинський, В. О. Залежить тільки від вас (лист завтрашньому вчителю) / В. О. Сухомлинський. - С .82-85
  - Сухомлинський, В. О. Як любити дітей / В. О. Сухомлинський. - С .85-87
  - Макаренко, А. С. Методика шкільного виховання / А. С. Макаренко. - С .375-386
  - Сухомлинський, В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський. - С .386-400
  - Сухомлинський, В. О. Слово вчителя в моральному вихованні / В. О. Сухомлинський. - С .400-406
  - Сухомлинський, В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський. - С .425-450
  - Макаренко, А. С. Книга для батьків / А. С. Макаренко. - С .645-673

Змістовий модуль III.

1. *Підготуйте есе/кейс на одну із запропонованих тем:*
- Сучасні моделі освіти.
  - Управління освітніми системами.
  - Школа як освітня система, що розвивається.
  - Педагогіка міжнародного спілкування.
  - Нормативно-правове регулювання діяльності сучасної школи.
2. *Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть summary (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):*
- Ушинський, К. Д. Три елементи школи / К. Д. Ушинський. - С .683
  - Сухомлинський, В. О. Розмова з молодим директором / В. О. Сухомлинський. - С .686-700
  - Сухомлинський, В.О. Павлицька середня школа / В.О.Сухомлинський. - С . 589-593

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

засобів. Візуальні засоби навчання. Аудіальні засоби навчання. Аудіовізуальні засоби навчання. Дидактичні засоби в боротьбі із невдачами в навчальній роботі. Вимоги до сучасного шкільного підручника. Методика використання дидактичних засобів на уроках.

Поняття про форми організації навчання: індивідуальні, фронтальні, групові, колективні форми організації навчання. Поняття «система навчання». Характеристика класно-урочної й кредитно-модульної систем навчання. Системи індивідуального, індивідуалізованого, взаємного, масового навчання і їхній розвиток у дидактиці. Можливість реалізації систем навчання в сучасній школі. Тенденція розвитку й удосконалення форм навчання. Поняття «активні форми організації навчального процесу». Різновиди активних форм організації навчального процесу: ділова гра, комунікативний тренінг, диспут, бесіда за «круглим столом», олімпіада, конкурс, виставка учнівської технічної та художньої творчості. Різниця між активними та традиційними формами навчання. Контроль результатів навчання з використанням активних форм навчання.

Тема 2.6. Діагностика й оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Перевірка й оцінка знань учнів. Компетентність як показник якості освіти.

Сутність поняття «діагностика». Контроль, перевірка, оцінювання як складові дидактичного діагностування. Мета, завдання дидактичного діагностування. Контроль успішності учнів. Принципи діагностування та контролювання успішності учнів. Складові контролю. Функції, види контролю й оцінки навчальних досягнень. Методи контролю. Рейтингова система контролю й оцінки знань; модульний контроль і критерії оцінки знань учнів. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів: тестові завдання та освітні портфоліо.

Сутність «перевірки» знань учнів. Мета та завдання перевірки знань учнів. Оцінювання, як процес і оцінка, як результат перевірки якості знань учнів. Оцінювання в школі. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Рівні навчальних досягнень учнів та їх характеристика. Тематичне та підсумкове оцінювання, як обов'язкові види оцінювання. Різні види тематичної атестації. Семестрова атестація. Уміння вчитися як ключова компетентність. Сутність і структура уміння вчитися. Формування структурних компонентів уміння вчитися.

Тема 3.1. Модернізація освітнього законодавства. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.

Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України та її структура. Питання управління освітою в Законі України «Про освіту». Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». Світові процеси модернізації освіти. Вибір концепції модернізації освітнього законодавства. Зміст державно-громадського управління освітою. Розробка базової моделі державно-громадського управління загальною середньою освітою на регіональному рівні. Визначення механізмів управління системою освіти на державно-громадських засадах і розробка технології його здійснення.

Поняття про управління. Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Основні функції управління. Система освіти в Україні та її складові. Органи управління освітою і школою: державні і громадські. Демократизація управління системою освіти. Педагогічна рада в школі та рада школи, їх функції, зміст і форми діяльності.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за оцінювання	З.М. I.		З.М. II.		З.М. III.	
		Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів	Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів	Кількість оцінювань	Максимальна кількість балів
Вивідання лекцій	1	3	3	10	10	1	1
Вивідання семінарських занять	1	3	3	10	10	1	1
Вивідання практичних занять	1	-	-	4	4	-	-
Робота на семінарському занятті	10	3	30	10	100	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	-	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-
	Разом	-	71	-	184	-	47
Максимальна кількість балів	302 (*242)						
Розрахунок коефіцієнта:	5,03 (*4,03)						

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I.

1. Підготуйте есе/ кейс на одну із запропонованих тем:

- Освіта як суспільне явище.
- Нові галузі педагогічної науки.
- Нормативні вимоги до педагогічної діяльності.
- Професійна культура сучасного вчителя.
- Дослідницька діяльність сучасного вчителя.
- Технологічна культура сучасного вчителя.
- Методологічна культура сучасного вчителя.

2. Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть звіт про її педагогіку: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К.: "Знання-Гірк", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):

- Коменський, Я. А. Велика дидактика / Я. А. Коменський. - С. 189-196
- Каптерев, П. Ф. Педагогический процесс / П. Ф. Каптерев. - С. 129-135
- Підласий, І. П. Правила реалізації принципів навчання / І. П. Підласий. - С. 253-264
- Водовозов, В. І. Бесіди і наочне навчання / В. І. Водовозов. - С. 291-297

Змістовий модуль II.

1. Підготуйте есе /кейс на одну із запропонованих тем:

- Філософські основи особистісно зорієнтованого виховання.
- Педагогічний процес і соціальне середовище.
- Дидактичні можливості сучасних комп'ютерів.
- Можливості ігор у розвитку учнів.
- Соціальна сутність виховання.
- Предмет виховання.
- Гуманістичні принципи сучасного виховання.
- Суб'єктивність дитини як мета сучасного виховання.
- Інноваційні моделі виховання.

- Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей.
  - Сучасне розуміння патріотизму і проблеми його формування як якості особистості.
  - Особистість як суб'єкт соціального виховання.
  - Гра як феномен педагогічної діяльності.
  - Педагогічні основи учнівського самоврядування.
  - Дослідно-експериментальна робота як необхідна умова розвитку шкільного колективу.
  - Проблеми розвитку шкільного колективу.
  - Формування моральної культури особистості школяра.
  - Особистісно орієнтована освіта і виховання в сучасній школі.
2. *Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть summary (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):*
- Макаренко, А. С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду / А. С. Макаренко. - С .45-50
  - Сухомлинський, В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський. - С .50-54
  - Сухомлинський, В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський. - С .54-58
  - Сухомлинський, В. О. Сто порад учителю / В. О. Сухомлинський. - С .58-63
  - Сухомлинський, В. О. Залежить тільки від вас (лист завтрашньому вчителю) / В. О. Сухомлинський. - С .82-85
  - Сухомлинський, В. О. Як любити дітей / В. О. Сухомлинський. - С .85-87
  - Макаренко, А. С. Методика шкільного виховання / А. С. Макаренко. - С .375-386
  - Сухомлинський, В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський. - С .386-400
  - Сухомлинський, В. О. Слово вчителя в моральному вихованні / В. О. Сухомлинський. - С .400-406
  - Сухомлинський, В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський. - С .425-450
  - Макаренко, А. С. Книга для батьків / А. С. Макаренко. - С .645-673

Змістовий модуль III.

1. *Підготуйте есе/кейс на одну із запропонованих тем:*
- Сучасні моделі освіти.
  - Управління освітніми системами.
  - Школа як освітня система, що розвивається.
  - Педагогіка міжнародного спілкування.
  - Нормативно-правове регулювання діяльності сучасної школи.
2. *Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть summary (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):*
- Ушинський, К. Д. Три елементи школи / К. Д. Ушинський. - С .683
  - Сухомлинський, В. О. Розмова з молодим директором / В. О. Сухомлинський. - С .686-700
  - Сухомлинський, В.О. Павлицька середня школа / В.О.Сухомлинський. - С . 589-593

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань дистанційно (у системі Moodle) в письмовій (тестовій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу та розв'язування завдань кейсів.

5.4 Форми проведення семестрового контролю (залік) та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожен модуль)

Форма проведення: комп'ютерне тестування (у системі Moodle).

Тривалість проведення: 90 хвилини.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання: тестове опитування включає 40 теоретичних запитань, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

5.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет та основні завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
2. Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості педагога.
3. Загальна характеристика педагогічного процесу, завдання і основні компоненти.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.
5. Предмет і функції дидактики. Становлення дидактики як науки.
6. Навчальні плани та програми для закладів загальної середньої освіти.
7. Навчальна література нового покоління як чинник підвищення якості освіти.
8. Сутність процесу навчання. Закони, принципи й правила навчання.
9. Організація навчального процесу. Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу.
10. Диференціація та індивідуалізація навчання.
11. Аналіз проблеми контролю й оцінювання успішності учнів. Основні поняття контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
12. Сутність і структура вміння вчитися.
13. Вікова та індивідуальна характеристика учнів як суб'єктів учіння.
14. Формування структурних компонентів вміння вчитися.
15. Сутність і функції методів навчання.
16. Класифікація методів навчання.
17. Методи усного викладу навчального матеріалу.
18. Наочні методи навчання.
19. Практичні методи навчання.
20. Самостійна робота учнів.
21. Навчальні технології: Технологія особистісно-орієнтованого навчання. Технологія групової навчальної діяльності школярів. Технологія розвивального навчання. Технологія формування творчої особистості. Технологія навчання як дослідження. Інтерактивні методи та прийоми навчання. Проектна діяльність як метод навчання й розвитку. Ігрова діяльність як метод навчання й розвитку.
22. Методи формування в учнів досвіду пошукової діяльності.
23. Поняття «сучасний урок». Класифікація уроків. Алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку.
24. Структура комбінованого уроку: базова й варіативні моделі.
25. Дидактичні особливості інтегрованих уроків.
26. Особливості підготовки та проведення відкритого уроку.

27. Методика проведення екскурсій.
28. Види домашніх завдань і способи їх перевірки.
29. Особливості організації навчального процесу.
30. Актуальні проблеми розвитку сучасної шкільної освіти.
31. Основні напрями розвитку сучасної освіти.
32. Особливості змісту освіти. Нормативне забезпечення реалізації змісту освіти
33. Особливості організації сучасного стану освіти в деяких зарубіжних країнах.
34. Державний стандарт загальної середньої освіти.
35. Компетентність як показник якості освіти.
36. Закономірності та принципи виховання.
37. Поняття про принципи виховання. Загальні принципи виховання. Принципи сучасного виховання.
38. Основні орієнтири виховання в сучасних закладах загальної середньої освіти
39. Характеристика засобів виховання.
40. Форми організації виховання учнів.
41. Традиційні методи виховання в педагогіці, їх класифікація та характеристика.
42. Технології сучасного виховного процесу.
43. Фізичний, соціальний, духовний розвиток учнів.
44. Інтелектуальний розвиток особистості учня.
45. Формування в учнів основ наукового світогляду.
46. Класний керівник як організатор освітнього процесу.
47. Поняття про позакласну і позашкільну навчально-виховну роботу.
48. Система стратегічного управління новою українською школою.
49. Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти.
50. Система освіти України та її структура.
51. Зміст державно-громадського управління освітою.
52. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.
53. Органи управління освітою і школою: державні і громадські.
54. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.
55. Види навчально-педагогічної документації. Загальношкільна документація. Документація вчителя та класного керівника.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Семестр	II семестр										
	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.						Змістовий модуль III.	
Лекція	Тема 1.1.	Тема 1.2.	Тема 1.3.	Тема 2.1.	Тема 2.2.	Тема 2.3.	Тема 2.4.	Тема 2.5.	Тема 2.6.	Тема 3.1.	
Бали	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	
Семінар	№1	№2	№3	№4	№5,6	№7	№8,9	№10,11	№12,13	№14	
Бали	11	11	11	11	22	11	22	22	22	11	
Самостійна робота (бали)	№ 1.1.+№1.2. (10)			№2.1 (5)			№ 2.2. (5)			№3.1.+№3.2. (10)	
Поточний контроль (бали)	МК №1 (25)			МК № 2,3 (50)						МК №3 (25)	
Семестровий контроль	Іспит										

7.2. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
2. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 358 с. – (Вища освіта XXI століття).
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч. посіб. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566с.
4. Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К.: "Дашев-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).

Додаткова

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К. В. Аймедов; В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім "Слово", 2011. — 352 с.
2. Бібік Н.М. Компетентність як результат шкільної освіти // Почат. шк. : журнал. – 2016. – №4) – С. 3–6.
3. Бондар В. І. Дидактика. – К. : Либідь, 2005. – 264 с. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаев Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
4. Закон України "Про освіту" //Голос України, 2017.- № 109. - Одеська <http://www.golos.com.ua/article/294010>
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. – Київ : Міністерство і науки, молоді та спорту України, 2011. – 27 с.
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-schola-buduvannya-2016/konceptsiya.html>
7. Педагогічна мудрість віків: навч. посіб. / уклад.: В.Л.Омеляненко, А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2009. – 411 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).

7.3. Додаткові ресурси

ЕНК «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти (<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=15794>)